

**İçmesuyu Elde Edilen veya Elde Edilmesi Planlanan
Yüzeysel Suların Kalitesine Dair Yönetmelik
(79/869/AB ile değişik 75/440/AB)**

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam, Dayanak ve Tanımlar

Amaç

Madde 1 — Bu Yönetmeliğin amacı, içme suyu temini amacıyla kullanılan ya da kullanılması planlanan yüzeysel sular ile ilgili esasları, kalite kriterlerini ve bu suların içmesuyu amaçlı kullanılabilmesi için uygulanması gereken arıtma tiplerini belirlemektir.

Kapsam

Madde 2 — Bu Yönetmelik, içme suyu temini amacıyla kullanılan ya da kullanılması planlanan yüzeysel suların karakteristik özelliklerini, suyun dahil olduğu kategoriye göre uygulanacak arıtma tiplerini ve bu sularda izlenmesi gerekli parametreler için referans ölçüm metotları, örnek alma ve analiz sıklıklarını kapsar.

Dayanak

Madde 3 — Bu Yönetmelik, 9/8/1983 tarihli ve 2872 sayılı Çevre Kanununun 1 ve 8 inci maddeleri ile 1/5/2003 tarihli ve 4856 sayılı Çevre ve Orman Bakanlığı Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanunun 9 uncu maddesine dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

Madde 4 — Bu Yönetmelikte geçen;

Acı su: 1500 mg/l ile 5000 mg/l arasında toplam çözünmüş katı madde içeriği ile tatlı su ile tuzlu su kategorisi arasında yer alan suları,

Bakanlık: Çevre ve Orman Bakanlığını,

Doğal zenginleşme: Bir su kütleinin, insan müdahalesi olmaksızın, toprakta bulunan bazı maddeleri almasını,

Doğruluk: İncelenen parametrenin gerçek değeri ile elde edilen deneysel ortalama değer arasındaki farkı,

İçme ve kullanma suyu: İnsanların günlük faaliyetlerinde içme, yıkanma, temizlik ve bu gibi ihtiyaçları için kullandıkları, özellikleri 17/2/2005 tarihli ve 25730 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan İnsani Tüketim Amaçlı Sular Hakkında Yönetmelik ile belirlenmiş olan, bir toplu su temini sistemi aracılığıyla çok sayıda tüketicinin ortak kullanımına sunulan suları,

İdare: a) 2872 sayılı Çevre Kanununun 1 ve 8 inci maddesi ve 4856 sayılı Çevre ve Orman Bakanlığı Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanunun 9 uncu maddesinin (k) ve (l) bentleri uyarınca, su kaynakları için koruma ve kullanma planlarının yapılması, kıta içi su kaynakları ile toprak kaynaklarının havza bazında bütüncül yönetiminin sağlanması için gerekli çalışmaların yapılması, su kaynaklarının kalite sınıflarının belirlenmesi, su kalitesinin yükseltilmesi ve en uygun kullanımlarının sağlanması çalışmalarının yapılmasında Bakanlık,

b) Nüfusu yüzbinden fazla olan yerler için, 18/12/1953 tarihli ve 6200 sayılı Devlet Su İşleri Umum Müdürlüğü Teşkilat ve Vazifeleri Hakkında Kanun ve 3/7/1968 tarihli ve 1053 sayılı Ankara, İstanbul ve

Nüfusu Yüzbinden Yukarı Olan Şehirlerde İçme, Kullanma ve Endüstri Suyu Temini Hakkında Kanun gereğince Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğünü,

c) 20/11/1981 tarihli ve 2560 sayılı İstanbul Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanununun 2 nci maddesinin (a) bendi gereğince su ve kanalizasyon işleri genel müdürlüklerini,

d) 10/7/2004 tarihli ve 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanununun 7 nci maddesinin (r) bendi ve geçici 2 nci maddesi gereğince verilen yetkiler doğrultusunda büyükşehir belediye başkanlıklarını,

e) Nüfusu yüzbinden az olan yerler için, 13/6/1945 tarihli ve 4759 sayılı İller Bankası Kanunu gereğince İller Bankası Genel Müdürlüğünü,

f) 3/7/2005 tarih ve 5393 sayılı Belediye Kanununun verdiği yetkiler doğrultusunda şehir belediye başkanlıklarını,

g) Köy statüsüne giren yerlerde, 24/6/2004 tarihli ve 5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanununun 6 nci maddesinin (b) bendi gereğince il özel idaresini,

Hassasiyet: Tek bir örnek üzerinde, aynı metot kullanılarak yapılan ölçümlerin % 95 inin yer aldığı aralığı,

Kılavuz değer: İçme ve kullanma amacıyla kullanılan ve/veya kullanılması planlanan yüzeysel suların (A1), (A2), (A3) kategorileri için ayrı ayrı belirlenmiş olan uyulması tavsiye edilen değerleri,

Örnekleme noktası: Yüzeysel suyun arıtma tesisine gönderilmesinden önce örnek alınan yeri,

Referans ölçüm metodu: Bu Yönetmeliğin Ek-I inde sayılan parametrelerin her birinin değerinin belirlenmesi için Ek-II de belirlenmiş ölçüm prensipleri,

Tespit sınırı: İncelenen parametrenin tespit edilmesi mümkün olan minimum değerini,

Zorunlu değer: İçme ve kullanma amacıyla kullanılan ve/veya kullanılması planlanan yüzeysel suların (A1), (A2), (A3) kategorileri için ayrı ayrı belirlenmiş olan maksimum müsaade edilebilen değerleri, ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Genel Hükümler ve Uygulamaya İlişkin Hususlar

Kalite standartları ve uygun arıtma metotları

Madde 5 — İçme ve kullanma amacıyla kullanılan veya kullanılması planlanan yüzeysel sular; bu Yönetmeliğin Ek-I inde yer alan fiziksel, kimyasal ve mikrobiyolojik özellikleri belirlenmiş 46 parametre için verilen zorunlu ve kılavuz sınır değerlere göre üç farklı kategoriye ayrılmış ve her kategori için arıtma tipleri belirlenmiştir.

Kategori A1: Basit fiziksel arıtma ve dezenfeksiyon ile içilebilir suları,

Kategori A2: Fiziksel arıtma, kimyasal arıtma ve dezenfeksiyon ile içilebilir suları,

Kategori A3: Yoğun fiziksel ve kimyasal arıtma, ileri arıtma ve dezenfeksiyon ile içilebilir suları ifade eder.

İçme ve kullanma amacıyla kullanılan veya kullanılması planlanan yüzeysel suların; kategorilere göre verilmiş olan arıtma proseslerinden geçirildikten sonra nihai olarak 17/2/2005 tarihli ve 25730 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan İnsani Tüketim Amaçlı Sular Hakkında Yönetmelik ile belirlenmiş olan içme ve kullanma suyu standartlarını sağlaması esastır.

Bu Yönetmelik hükümleri; yeraltı suyu, acı su ve su taşıyan formasyonları besleyen sulara uygulanmaz.

Genel yükümlülükler

Madde 6 — Bu Yönetmeliğin Ek-I inde yer alan kalite parametreleri ve standartları, Ek-II sinde yer alan referans ölçüm metotları, tespit sınır değerleri, hassasiyet değerleri ve doğruluk değerleri göz önünde bulundurularak kategorileri belirlenmiş olan ve içmesuyu temini amacıyla kullanılan ya da kullanılması planlanan yüzeysel suların ilgili idarece, belirlenmiş kategorilere göre bu Yönetmeliğin 5 inci maddesinde belirtildiği şekilde arıtılması zorunludur.

Bu Yönetmelik uyarınca alınan önlemlerin uygulanmasında, doğrudan ya da dolaylı olarak yüzeysel suların mevcut kalitesinde bozulmaya yol açılmaz.

İçme ve kullanma amacıyla kullanılan veya kullanılması planlanan yüzeysel suların korunması amacıyla 31/12/2004 tarihli ve 25687 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Su Kirliliği Kontrolü Yönetmeliğinin 16 ncı maddesinde belirtilen içme ve kullanma suyu temin edilen kıtaçi yüzeysel sularla ilgili kirletme yasaklarına ve aynı Yönetmeliğin 17, 18, 19 ve 20 nci maddelerinde içme ve kullanma sularının koruma alanları ile ilgili belirtilen esaslara ve yasaklara uyulur.

Kalite standartları ile ilgili esaslar

Madde 7 — Mahallin en büyük mülki amiri, her bir bireysel örnek alma noktasında ya da bütün örnekleme noktalarında Ek-I de verilen bütün parametreler için (A1), (A2) ve (A3) kategorilerinin zorunlu değerlerinden daha esnek olmamak üzere yüzeysel suya uygulanabilecek değerleri gerektiğinde belirler ve Bakanlığın uygun görüşünü alarak bu Yönetmelikte belirtilenlerden daha kısıtlayıcı önlemler alabilir. Bu değerler, içmesuyu amacıyla kullanılan veya kullanılması planlanan yüzeysel suyun birden fazla idare tarafından kullanılması halinde Bakanlığın koordinasyonunda bu illerin ilgili idarelerinin katılımı ile oluşturulacak olan komisyonca belirlenir.

Bakanlık, Ek-I de yer alan tabloda karşısında herhangi bir değer gösterilmeyen parametrelerin değerlerini, aynı tabloda verilen ve yüzeysel suyun fiziksel, kimyasal ve mikrobiyolojik özelliklerini tanımlayan parametre listesini ve parametrelerin sayısal değerlerini, arıtma metotlarına ilişkin teknik ve bilimsel bilginin gelişmesi ya da içme suyu standartlarının değiştirilmesi halinde gözden geçirir ve gerekirse yeniden düzenler.

İlgili idare, Ek-I in (K) sütunlarındaki değerleri kılavuz değer olarak kabul eder.

Kategorilerin belirlenmesi ile ilgili esaslar

Madde 8 — İçme ve kullanma amacıyla kullanılan veya kullanılması planlanan yüzeysel suların kategorileri aşağıdaki esaslar dikkate alınarak belirlenir:

a) İçme ve kullanma amacıyla kullanılan veya kullanılması planlanan yüzeysel sudan aynı örnekleme noktasından düzenli aralıklarla örnek alınması durumunda, alınan örneklerin % 95 inin her bir parametre için bu Yönetmeliğin Ek- I inin (Z) sütunlarında verilen değerleri sağlaması ve sağlamayan % 5 lik kısım için;

1) Sıcaklık, pH, çözülmüş oksijen ve mikrobiyolojik parametrelerin haricinde kalan parametre değerlerinin % 50 den fazla sapma göstermemesi,

2) Kamu sağlığına yönelik tehlike oluşturacak bir sonuç yaratmaması,

3) İstatistiksel olarak uygun aralıklarla alınan ardışık su örneklerinin ilgili parametrik değerlerden sapmaması,

durumunda suyun ilgili sınıfa ait olduğu kabul edilir.

b) Diğer durumlarda ise alınan örneklerin % 90 ının her bir parametre için bu Yönetmeliğin Ek-I inin (Z) sütunlarında verilen değerleri sağlaması ve sağlamayan % 10 luk kısım için yukarıdaki koşulları taşıması şartı ile ilgili sınıfa ait olduğu kabul edilir.

c) Bu maddenin (a) bendinde belirtilen yüzdelerin hesaplanmasında bariz analiz hataları sonucu ortaya çıkan sonuçlar ile sel gibi doğal afetler ya da anormal hava şartları sonucu ölçülen yüksek değerler dikkate alınmaz.

Yönetmeliğin uygulanması ile ilgili hususlar

Madde 9 — Bu Yönetmeliğin uygulanmasında;

a) İdare, içmesuyu amacıyla kullanılan veya kullanılması planlanan yüzeysel suların bu Yönetmeliğin 6 ve 7 nci maddeleri ile belirlenen değerlere ve esaslara uymasını sağlamak amacıyla bütün gerekli önlemleri alır.

b) İlgili idare, içmesuyu amacıyla kullanılan veya kullanılması planlanan yüzeysel suların, özellikle (A3) kategorisinde yer alan yüzeysel suların iyileştirilmesini sağlamak için zaman çizelgesi dahil sistematik bir içmesuyu havzası koruma planı hazırlar.

İçmesuyu havzası koruma planı içerisinde yer alan zaman çizelgesi çevrenin ve özellikle su çevresinin kalitesinin iyileştirilmesi doğrultusunda, ülkenin çeşitli bölgelerinde mevcut olan ya da ortaya çıkabilecek olan ekonomik ve teknik güçlükler dikkate alınarak hazırlanır.

c) (A3) kategorisi için verilmiş olan zorunlu sınır değerleri aşan, fiziksel, kimyasal ve mikrobiyolojik kirlilik içeren suların içmesuyu olarak kullanımı tercih edilmez. Ancak bu sular istisnai durumlarda suyun kalite özelliklerini içmesuyu için uygun kalite standartları düzeyine yükseltecek uygun işlemlerden geçirilerek içmesuyu temininde kullanılabilir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM Örnekleme ve Ölçüm İle İlgili Esaslar

Referans ölçüm metotları, örnek alma ve analiz sıklıkları

Madde 10 — Bu Yönetmeliğin, Ek-I inde (Z) ve/veya (K) değerleri belirlenmiş olan 46 parametre için Ek-II de belirlenen referans ölçüm metotları ve örnek alma ve analiz sıklıkları kullanılır. Analizlerde, Ek-II de her bir parametre için belirlenmiş olan ölçüm metotlarının tespit sınırları, hassasiyet değerleri ve doğruluk değerlerine uyulur.

Her bir parametre için minimum yıllık örnek alma ve analiz sıklıkları Ek-III de belirlenmiştir.

Referans ölçüm metotları, örnek alma ve analiz sıklıkları ile ilgili esaslar

Madde 11 — Örneklerin içmesuyu amaçlı kullanılan veya kullanılması planlanan yüzeysel suyun özelliklerini tam olarak yansıtması gerekir. Bunun için;

a) Örnek almanın mümkün olduğu kadar yıla yayılması ve böylece suyun kalitesini tam olarak yansıtması,

b) İçmesuyu amacıyla kullanılan veya kullanılması planlanan yüzeysel sudan alınan örneklerin, yüzeysel suyun arıtma tesisine gönderilmek üzere alındığı noktadaki suyun kalitesini temsil etmesi,

c) Örnek alma için kullanılan kapların, bir veya daha fazla parametrenin analizi için bir örneğin korunmasında kullanılan maddelerin veya metotların, örneklerin taşınması, bekletilmesi ve analiz için hazırlanmasının analiz sonuçlarında önemli değişikliklere yol açacak şekilde olmaması ve analizlerin ölçülen parametrenin değerini etkilemeyecek en kısa sürede yapılması,

d) İlgili idarenin, her bir örnek alma noktasında parametre bazında örnek alma ve analiz sıklıklarını Ek-III ü dikkate alarak belirlemesi,

e) Örnek alma ve analiz sıklıklarının Ek-III de verilen yıllık minimum sıklıklarından daha az olmaması, esastır.

İlgili idarenin içme suyu temini amaçlı kullanılan veya kullanılması planlanan yüzeysel sular üzerinde yaptığı araştırmalar sonucu, bazı parametreler için elde edilen değerlerin bu Yönetmeliğin Ek-I inde yer alan değerlerden iyi olduğunun tespiti halinde, ilgili idare bu sulardaki o parametreler için örnek alma ve analiz sıklığını mahallin en büyük mülki amirinin uygun görüşünü alarak azaltabilir. Mahallin en büyük mülki amiri bu durumu Bakanlığa bildirir.

İlgili idarenin içme suyu temini amaçlı kullanılan veya kullanılması planlanan yüzeysel suda bazı parametreler için örnek alma ve analiz sıklıklarını azaltması halinde, suda hiçbir kirlenme ve suyun kalitesinin bozulma riski yoksa ve su kalite bakımından bu Yönetmeliğin Ek-I inde (A1) sütununda verilen sınır değerlerden düşükse, ilgili idare mahallin en büyük mülki amirinin uygun görüşünü alarak bu sular için düzenli analizlerin gerekli olmadığına karar verebilir. İçme suyu temini amaçlı kullanılan veya kullanılması planlanan yüzeysel suda bazı parametreler için düzenli analizlerin gerekli olmadığına karar verildiği durumda mahallin en büyük mülki amiri Bakanlığa bu durumu bildirir.

Örneklerin analizleri, akredite olmuş ve/veya Bakanlıktan yeterlilik belgesi almış laboratuvarlarda yapılır.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM **İstisnalar, İzleme ve Raporlama**

İstisnalar

Madde 12 — Bu Yönetmelik hükümleri;

a) Sel ya da diğer doğal afetler durumunda,

b) Ek-I deki belli parametrelerin, istisnai meteorolojik ya da coğrafi şartlar nedeniyle (İ) (istisnai iklimsel yada coğrafik şartlar) olarak işaretlenmesi durumunda,

c) Yüzeysel suyun belli maddelerle doğal olarak zenginleşmeye uğraması nedeniyle, Ek-I deki tabloda (A1), (A2) ve (A3) kategorileri için belirlenen sınır değerleri aşması halinde,

d) Sığ göller ya da durgun yüzey sularının içmesuyu kaynağı olarak kullanımının söz konusu olması halinde, Ek-I de yıldız (*) işaretiyle belirlenmiş parametreler için, ilgili idarece askıya alınabilir.

(d) bendinde yer alan muafiyet yalnızca derinliği yirmi metreyi geçmeyen, su değişimi bir yıldan daha yavaş olan ya da su gövdesine atık su boşaltımı olmayan göllere uygulanır.

Hiçbir durumda yukarıda ifade edilen istisnalar kamu sağlığının korunması şartlarını engelleyemez.

İzleme ve raporlama

Madde 13 — İlgili idare, bu Yönetmeliğin hükümleri gereğince içme ve kullanma amacıyla kullanılan veya kullanılması planlanan yüzeysel suları izler. Bu Yönetmeliğin 5 inci maddesine göre hükmü altında yer alan yüzeysel suların kategorilerini ve bu sulara uygulanan ve/veya uygulanması planlanan arıtma tiplerini belirler ve mahallin en büyük mülki amirine bildirir. Mahallin en büyük mülki amiri izleme sonuçlarına göre belirlenen kategoriler ile mevcut ve/veya planlanan arıtma tiplerini gözden geçirir ve sonuçları Bakanlığa bildirir.

Bu Yönetmeliğin 9 uncu maddesinin (b) bendi gereğince hazırlanacak olan içmesuyu havza koruma planlarında, suyun coğrafik yeri (konumu), iyileştirilen parametreler ve yerine getirilen kalite kriterleri hakkında bilgilerin yer alması esastır.

Bu Yönetmeliğin 9 uncu maddesinin (c) bendi gereğince ilgili idare, yetki sınırları içerisinde yer alan ve (A3) kategorisi için verilmiş olan zorunlu sınır değerleri aşan, fiziksel, kimyasal ve mikrobiyolojik kirlilik

içeren yüzeysel suları, uygun kalite standartları düzeyine yükseltecek uygun işlemlerden geçirerek içme ve kullanma suyu olarak kullanacak ise, bu içme ve kullanma suyunun temin edileceği alana ilişkin içmesuyu havza koruma planını dikkate alarak, suyun içilebilecek kaliteye getirilmesi için gerekli olan arıtma prosesinin mevcut olması halinde ve/veya yeni bir arıtma prosesinin kurulması halinde bu konuyla ilgili kayıtları tutar ve Bakanlığa bildirir. Bu kayıtların suyun coğrafik yeri (konumu), iyileştirilen parametreler ve kullanılan arıtma proseslerini içermesi esastır.

Bu Yönetmeliğin 12 nci maddesi gereğince, istisnai bir durumun ortaya çıkması durumunda, yapılacak olan bilgilendirmenin; suyun coğrafik yerini ve adını, ilgili parametreleri ve bu durumun (azaltmanın) sürekliliğini, başlangıç ve bitiş tarihlerini içermesi esastır.

İlgili idare, Bakanlığın talebi halinde Ek-I de yer alan parametrelerin analizinde kullanılan analiz metotları ve analiz sıklıkları hakkında Bakanlığa bilgi verir. Bakanlık, düzenli aralıklarla bu şekilde topladığı bilgilere dayalı olarak bir rapor hazırlar.

Geçici Madde 1 — Bu Yönetmeliğin Ek-1 inde yer alan kalite standartlarının izlenmesine 1/1/2007 tarihinde, kategorilerin ve mevcut arıtma tesislerinin bu Yönetmeliğe uygunluğunun belirlenmesine 1/1/2009 tarihinde, mevcut arıtma tesisi tipi uygun olmayan idarelerce arıtma tesisinde yapılacak olan revizyonlara ve yeni arıtma tesislerinin inşasına 1/1/2011 tarihinde başlanır.

Geçici Madde 2 — İlgili idare, bu Yönetmeliğin 9 uncu maddesinin (b) bendinde belirtilen özellikle A3 kategorisinde yer alan yüzeysel suların iyileştirilmesi ile ilgili faaliyetleri kapsayan sistematik bir içmesuyu havza koruma planını bu Yönetmeliğin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren altı yıl içerisinde hazırlar ve mahallin en büyük mülki amiri kanalıyla Bakanlığa sunar.

Geçici Madde 3 — İlgili idare, bu Yönetmeliğin 9 uncu maddesinin (c) bendine göre toplayacağı verilerin kayıtlarını bu Yönetmeliğin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren sekiz yıl içerisinde hazırlar ve mahallin en büyük mülki amiri kanalıyla Bakanlığa sunar.

Yürürlük

Madde 14 — Bu Yönetmelik yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

Madde 15 — Bu Yönetmelik hükümlerini Çevre ve Orman Bakanı yürütür.